روزنه

از «ب.ز» تا بابک زنجانی

• **شرق:** «ب‌ز» معروف یا همان «بابک مرتضی‌زنجانی» در روز استیضاح وزیر کار دولت احمدی‌نژاد و در آن یکشنبه معروف مجلس رونمایی شد. روزی که محمود احمدی‌نژاد فیلمی در مجلس به نمایش گذاشت که در آن از زنجانی با نام مخفف نام برده شد. پس از آن سایت بازتاب اعلام کرد که ب‌ز همان بابک زنجانی، میلیاردر جوانی است که در دولت احمدی‌نژاد نفت ایران را به فروش می‌رسانده است. به گفته خودش بیش از ۷۰ شرکت دارد که زیرمجموعه هلدینگ بزرگ سورینت قشم هستند. بانکی به نام «اولین بانک سرمایه‌گذاری اسلامی» در مالزی دارد و سهام‌دار شرکت هواپیمایی انور ترکیه، مؤسسه مالی اعتباری در امارات و بانک ارزش تاجیکستان است. نام او با بسیاری از مباحث مالی در دوران دولت محمود احمدی‌نژاد ازجمله مدیریت سعید مرتضوی بر سازمان تأمین اجتماعی، انتقال یک کانتینر طلا، فروش نفت ایران و میعانات گازی در خارج و عدم انتقال وجه آن و... گره خورده است. بسیاری او را دارای حامیان مالی قدرتمند در داخل دولت احمدی‌نژاد می‌دانند و معتقدند او ویترین یک جریان است.

از زندگی زنجانی دو روایت موجود است. زنجانی متولد ۲۱ اسفند ۱۳۴۹ در تهران است. یک بار او در گفت‌وگو با هفته‌نامه «آسمان» بخشی از زندگی‌اش را تعریف کرده و نقطه عطفش سربازی و رانندگی برای محسن نوربخش، رئیس وقت بانک مرکزی است. روایتی که بر اساس آن می‌گوید در آن مقطع روزانه مبلغ ۱۷ میلیون دلار ارز را در بازار آزاد تبدیل به ریال می‌کرده و در ازای آن روزانه ۱۷ میلیون تومان درآمد داشته است. روایتی خود ساخته که البته بعدها از سوی مقامات بانک مرکزی تکذیب شد. روایت بابک زنجانی درمورد چگونه میلیاردر شدنش، توسط مسئولان وقت بانک مرکزی و رئیس دفتر دکتر نوربخش تکذیب شده است. یزدان‌پناه، رئیس دفتر دکتر نوربخش، با صراحت می‌گوید: مرحوم نوربخش هیچ‌گاه راننده‌ای به نام بابک زنجانی نداشته است. بعدها بسیاری از رسانه‌ها این روایت را جعلی دانستند و حتی تاریخ‌های ذکرشده در آن را جعلی عنوان کردند و ثروتمندشدن او را از سال ۹۰ و با استفاده از روابط رانتی می‌دانند. بر اساس روایت زنجانی، او پس از درگذشت نوربخش تصمیم می‌گیرد «سالامبور» فروش شود، یعنی پوست گوسفند به خارج از ایران بفروشد. او پوست گوسفندان را می‌خرید، سپس دباغی می‌کرد و بعد به گفته خود، آنها را به ترکیه می‌فرستاد. زنجانی می‌گوید، در نخستین کانتینری که به ترکیه فرستاد، هر «سالامبور» برایش نیم دلار تمام شد؛ اما آنها را در ترکیه به ۱۹ تا ۲۰ دلار فروخت و پولش یکباره چندبرابر شد. او کارش را با ۵ هزار پوست شروع کرد و سودهای کلانی عایدش شد؛ همه چیز خوب پیش‌می‌رفت تا اینکه در سال ۱۹۹۶ میلادی ورشکست شد و به زندان افتاد.

همچنین یکی از دستیاران بابک زنجانی در گفت‌وگو با سایت تدبیر گفته بود: «ریشه ثروت او، برخلاف روایتی که سر زبان‌ها انداخته بود، به نیمه سال ۹۰ می‌رسید و برخلاف آنچه ادعا می‌کند، رابط نوربخش، رئیس بانک مرکزی در دولت هاشمی رفسنجانی برای تزریق ارز به بازار نبوده» و ادعای زنجانی مبنی بر میلیونرشدن در زمان سربازی را افسانه اعلام کرد. همچنین روایت زنجانی درباره خانواده خود با واقعیت مطابق نیست. او گفته است پدرش کارگر راه‌آهن بود و شرکت مسافربری «تی.بی.تی» را بنیان گذاشت. اما شرکت مسافربری تی.بی.تی (T.B.T) توسط دو نفر به نامه‌ای «توکلی» و «باقرزاده» در سال ۱۳۳۳ تأسیس شده و نام این شرکت هم مخفف اسم همین دو نفر است که سهام‌داران آن بودند. پس از انقلاب هم بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی این شرکت را مصادره کرد و از آن زمان تاکنون توسط کسانی که این نهاد تعیین می‌کند، اداره می‌شود و نام‌خانوادگی «زنجانی» در میان آنها وجود ندارد. زنجانی خود گفته بود هرگز ازدواج نکرده است.

پس از پایان کار دولت محمود احمدی‌نژاد بحث پیرامون او بالا می‌گیرد. در نهایت ۹ دی ۱۳۹۲ بازداشت می‌شود. اتهام او بازنگرداندن مبالغ فروش نفتی عنوان می‌شود که در شرایط تحریم در اختیارش قرار گرفته، اما پول آن هیچ‌گاه وارد کشور نشده است. داستان زندگی او بیشتر به یک فیلم تخیلی شبیه است که نقش اول فیلم با وجود انواع ناملایمات، باز هم روی پای خود می‌ایستد حتی اگر بارها ورشکست یا زندانی شده باشد. از راننده رئیس کل بانک مرکزی بودن تا داشتن ده‌ها شرکت که تعدادشان بیشتر از سال‌های عمر اوست، داستان زندگی پر از ابهام زنجانی است.

بابک زنجانی امروز علنی محاکمه می‌شود

بدهکارِ طلبکار

وکیل زنجانی در گفت‌وگو با «شرق»: می‌خواستند نفت را دوباره دفن کنند

مسعود کاظمی

«اگر کسی پیدا شد که بتواند فردی را حتی در دنیا معرفی کند که یک دلار از بابک زنجانی بیشتر پول برده، از مردم ایران عذرخواهی می‌کنم». این سخن معاون اول رئیس‌جمهور است. پیش از این نیز وزیر نفت گفته بود: «او بیش از دوهزارو ۷۰۰میلیون دلار از پول نفت را پس نداده و به نظر من از اول هم قصد نداشته که پس بدهد. نیازی نیست بابک زنجانی پول را بدهد، فقط بگوید این پول‌ها در کدام حساب است. یک حسابی که بانک خصوصی یا دولتی ما موجودی آن را تأیید کند». در شرایطی که کشور مورد شدیدترین تحریم‌های اقتصادی قرار گرفته بود، زنجانی با برخی روابط سیاسی موفق می‌شود به‌جای شرکت نفت، در امر فروش نفت ایران دخالت کرده و مبالغ هنگفتی را جابه‌جا کند. اما دراین‌میان حدود دوهزارو ۷۰۰میلیارد یورو از این پول در حساب او می‌ماند و هیچ‌گاه به خزانه وارد نمی‌شود. بیژن زنگنه ۳۰ بهمن ۹۲ در صفحه فیس‌بوک خود نوشته بود: «آن‌طور که حساب کرده‌ام فعلا هر ایرانی ۱۱۰هزار تومان از آقای بابک زنجانی طلبکار است». پس از ۲۲ ماه بازداشت، امروز نخستین جلسه دادگاه این میلیاردر نفتی برگزار می‌شود. وکیل جوان او، رسول کوهپایه، معتقد است اگر پرونده در فضایی حقوقی و تخصصی بررسی شود، نتیجه‌ای غیر آن چیزی که این روزها مطرح است خواهد داشت. رسول کوهپایه، متولد ۱۳۵۹ و رتبه دوم کنکور سراسری سال ۷۸ است و براساس بورس اعطایی از وزارت علوم، دو رشته حقوق و علوم سیاسی را هم‌زمان خوانده است. کارشناسی‌ارشد خود را در رشته حقوق تجارت بین‌الملل به پایان رسانده و به‌عنوان نفر اول بورس وزارت نفت، مدتی در انگلستان مشغول به تحصیل بوده است. می‌گوید دوستانش معتقدند او نمک وزارت نفت را خورده و نمکدان شکسته که وکالت زنجانی را پذیرفته است. در فضایی نه‌چندان دوستانه با هم به گفت‌وگو نشستیم. می‌گوید موکلش ۲۲ ماه را در انفرادی به‌سر برده و می‌خواهد دفاع شایسته‌ای از او انجام دهد:

نحوه آشنایی شما با بابک زنجانی چگونه بود؟ قبل از بازداشت او را می‌شناختید؟

من موکل را قبل از بازداشت ندیده و نمی‌شناختم. با واسطه‌ای به این پرونده معرفی شدم. ابتدا دو وکیل دیگر داشتند بعد من وارد شدم.

آن واسطه از طرف دادستانی بود یا نزدیکان متهم؟

از طرف خانواده و نزدیکان ایشان معرفی شدم.

اموال او در اختیار دادستانی است. شما حق‌الوکاله را از چه کسی دریافت می‌کنید؟

من روز اول ورود به پرونده قراردادم را به دادستانی ارائه کردم و میزان حق‌الوکاله را هم گفتم و تقاضای پرداخت کردم. چون پول‌های نقد ایشان هم در دست دادستانی است، هنوز پاسخی به من نداده‌اند. حتی کارشناسان بی‌شماری هم که در این پرونده بوده‌اند حقوق خود را دریافت نکرده‌اند.

پس تاکنون هیچ پولی برای وکالت از آقای زنجانی دریافت نکرده‌اید؟

خیر.

من باید باور کنم؟

بله. چراکه نه.

سخت است.

اما باور کنید.

در این ۲۲ ماه با موکلتان ملاقاتی داشته‌اید؟

در مرحله تحقیقات و بازپرسی با وجود درخواست‌های متعدد، اجازه ملاقات با موکلم صادر نشد. پس از ارسال پرونده به دادگاه، وفق قوانین و مقررات امکان ملاقات با موکلم میسر شد.

ملاقات کجا انجام می‌شد؟

در زندان اوین.

زنجانی با خانواده خود هم ملاقاتی داشته است؟

بله. به‌خصوص پس از ختم بازپرسی و ارسال پرونده به دادگاه، ملاقات با خانواده به‌صورت مرتب و منظم انجام می‌گیرد.

کدام‌یک از اعضای خانواده به ملاقات می‌آمدند؟

پدر، مادر و دو خواهر آقای زنجانی.

در این ۲۲ ماه در کدام بند از زندان اوین و به چه صورتی نگهداری می‌شوند؟

با وجود بسیاری از شایعات موجود، موکل من در تمام این مدت در سلول انفرادی یکی از بندهای زندان اوین نگهداری می‌شده و هم‌اکنون هم در انفرادی به‌سر می‌برد.

کدام بند هستند؟

اجازه می‌خواهم این سؤال را پاسخ ندهم.

امکان استفاده از رسانه‌ها برای زنجانی فراهم بوده است؟

بعد از مراحل بازجویی و تحقیقات، وفق مقررات جاری زندان، از مطبوعات استفاده می‌کند. به‌همین‌دلیل از برخی اخباری که منتشر می‌شود مطلع است.

از رادیو و تلویزیون هم استفاده می‌کند؟

این را مطمئن نیستم.

از کیفرخواست و اتهاماتی که به او وارد شده اطلاع دارد؟

تقریبا از متن کیفرخواست و اتهامات اطلاع دارند. اما تنها یک جلد از ۲۰۹ جلد کیفرخواست خود را مطالعه کرده است.

شما چطور؟ کیفرخواست را به صورت کامل مطالعه کرده‌اید؟

قطعا نه. حجم کیفرخواست و پرونده بسیار وسیع است. پرونده پیچیدگی‌های تخصصی دارد. در چنین پرونده‌ای که شاید یک جمله یا یک سند می‌تواند مسیر و نتیجه آن را تغییر دهد، نیاز به زمان مناسب و بیشتری بود که وکلا و متهم بتوانند آن را به‌دقت مطالعه کنند.

شما تنها وکیل بابک زنجانی هستید؟

بله، بنده هستم و دو همکار جوان دیگر هم به من کمک می‌کنند اما به صورت رسمی من هستم که وظیفه دفاع از بابک زنجانی را انجام خواهم داد.

آقای سلطانی، رئیس کمیته پیگیری پرونده زنجانی در مجلس گفته‌اند که شش تیم خبره وکالت روی پرونده کار می‌کنند و در تلاش هستند تا تاریخ برگزاری دادگاه به تعویق بیفتد تا از نظر قانونی امکان نگهداری متهم در زندان وجود نداشته باشد و او آزاد شود. این موضوع را تأیید می‌کنید؟

به هیچ‌وجه این‌طور نیست. نه شش تیم وکالت وجود دارد و نه بنده به‌عنوان وکیل خواهان عدم برگزاری دادگاه شده‌ام. این دو موضوع کذب محض است. اصولا کسی که نماینده مجلس است نیک می‌داند که هرگز شش وکیل یا شش تیم وکالت نمی‌توانند برای یک پرونده در مرجع قضائی اعلام وکالت کنند. به هر حال اگر قرار بر اتخاذ تصمیمی در این پرونده باشد، مرجع رسیدگی قوه‌قضائیه است نه وکیل متهم. اینکه ما تقاضای استمهال کردیم، از این باب نبوده که در تحقیق و رسیدگی به پرونده خللی ایجاد شود بلکه براساس وظیفه قانونی و حرفه‌ای، من به‌عنوان وکیل باید بتوانم کل پرونده را به‌دقت بخوانم تا از موکل به نحوه شایسته و براساس قانون دفاع کنم. جالب است بدانید که وکلای شرکت نفت چهار نفر هستند و تا آنجا که می‌دانم آنان کمتر از من پرونده را مطالعه کرده‌اند. چون من پیش از آنها وارد این پرونده شدم. پس تقاضای استمهال برای امکان دفاع شایسته‌تر بود نه انگیزه‌ای دیگر.

به هر روی بابک زنجانی ۲۲ ماه است که ناپدید شده است. از این کلمه استفاده می‌کنم به این منظور که در این مدت حتی خبری یک‌خطی از او منتشر نشده است. اکنون و با توجه به اینکه می‌گویید کل این زمان را در انفرادی به سر می‌برده، حال عمومی او چگونه است؟

حال عمومی او خوب است.

پس از ۲۲ ماه انفرادی؟

به‌هرحال باید این واقعیت را در نظر گرفت که شخصی پس از ۲۲ ماه انفرادی در چه شرایط روحی و روانی به سر می‌برد. به‌خصوص که دست او هم از همه چیز کوتاه است. با وجود اینکه می‌گویند گردن‌کلفتی می‌کند اما زنجانی در یک فضای محدود و انفرادی امکان گردن‌کلفتی ندارد.

البته در این مورد و با نیتی که مسئولان گفته‌اند، گردن‌کلفتی ارتباطی به مکان نگهداری او ندارد. آنچه مسئولان به‌عنوان مصداق گردن‌کلفتی گفته‌اند این بود که زنجانی آدرس پول‌ها را نمی‌دهد.

اجازه بدهید این مورد را هم توضیح می‌دهم. این‌گونه نیست و پول هم موجود است.

اما چند ماه است که چندین مقام مسئول می‌گویند زنجانی آدرس پول‌ها را نمی‌دهد.

توضیح می‌دهم. طرف مقابل بر مسند قدرت است. یعنی شاکی پرونده به‌عنوان وزارت نفت قدرت و رسانه دارد. از سویی متهم در این مدت، آماج انواع و اقسام اتهامات از سوی افراد، رسانه‌ها و گروه‌های سیاسی قرار گرفته، بدون اینکه امکان دفاع از خود را داشته باشد. در چنین شرایطی و پس از ۲۲ ماه انفرادی، قطعا فرد از نظر ذهنی و روحی دچار مشکلات فراوانی خواهد شد. به هر روی وضعیت او طبیعی نیست.

نظر بابک زنجانی درباره اتهاماتش چیست؟

موکل من معتقد است در زمانی که کشور درگیر تحریم‌های بسیار شدیدی بود و وضعیت اقتصادی در شرایط فوق‌العاده بحرانی بود، به غیر از چند خریدار محدود که دولت آمریکا آنها را مشخص کرده بود که به میزان محدود حق خریداری نفت از ایران را داشتند، هیچ کشوری مجاز به خرید نفت از ایران نبود. از سوی دیگر هیچ سازمان کشتیرانی معتبری حاضر به انتقال نفت ایران نبود. از طرفی هیچ شرکت بیمه‌ای حاضر به ارائه خدمات به ایران نبود و بر فرض محال که تمام این موارد انجام می‌شد و ایران می‌توانست نفت خود را به فروش برساند، امکان انتقال حتی یک دلار از مبالغ فروش نفت به کشور وجود نداشت. سوییفت ایران به صورت کامل مسدود شده بود و بانک مرکزی هیچ قدرت مانوری در این زمینه نداشت. بابک زنجانی معتقد است در چنین شرایطی توانسته به کشور خدمت کند. یعنی هم در حوزه نفت و انرژی و هم در حوزه پولی موفق به دورزدن تحریم‌ها می‌شود و مبالغ هنگفتی هم به کشور بازمی‌گرداند که اسناد و مدارک آن موجود است و اساسا به همین دلیل از سوی اتحادیه اروپا و آمریکا موردتحریم قرار می‌گیرد. به دلیل موردتحریم قرارگرفتن، پول‌های موکل بلوکه می‌شود که این نقطه آغاز مشکلات است. او معتقد است زمانی که کاری از هیچ‌کس برنمی‌آمد، موفق شده به کشور خدمت کند.

که البته این صرفا ادعای زنجانی است.

بله و ادعای موکل من این است که به کشور خدمت کرده و تشخیص درستی یا غلطی این ادعا به عهده دستگاه قضائی کشور است. او معتقد است هم از سوی دشمنان نظام موردتحریم و ظلم قرار گرفته و اکنون از سوی دوستان نظام با اتهام سنگین افساد فی‌الارض مواجه شده و مدعی شده‌اند با علم و قصد خواسته به همین نظام ضربه بزند. او معتقد است که این موضوع بیش از اینکه دعوایی حقوقی باشد، یک مجادله سیاسی است. او می‌گوید دوستان بیش از اینکه دغدغه اموال بیت‌المال را داشته باشند، در جهت پیشبرد برخی اهداف سیاسی می‌خواهند او را دشمن جلوه دهند. درواقع عده‌ای با اسم رمز بابک زنجانی می‌خواهند رقیب سیاسی خود را موردهجمه قرار دهند. این شرایطی است که موکل من در این ۲۲ ماه زندان انفرادی سپری کرده است.

البته این هم ادعای بزرگی است که درباره آن صحبت خواهیم کرد. چراکه اساسا این پرونده، شخص بابک زنجانی و موارد بی‌شمار موجود در این پرونده از جمله چگونگی ورود او به حوزه نفت در دوران تحریم، سیاسی است. اساسا بابک زنجانی که به اعتقاد شما توانسته در شرایط تحریم به کشور خدمت کند، خود به‌واسطه کسانی وارد این حوزه شده که از مسببان تحریم علیه ایران هستند. درباره همه این موارد می‌توان صحبت کرد، اما اول بگویید پیش‌بینی شما و موکلتان از سرانجام این پرونده چیست؟

من ترجیح می‌دهم در این شرایط به‌جای پیش‌بینی رأی دادگاه در تدارک دفاع شایسته و حقوقی از موکل باشم و تصمیم‌گیری را به عهده دادگاه بگذارم، اما به‌عنوان فردی که از مرحله دادسرا در پرونده حضور داشته‌ام و تقریبا سه ماه است به‌صورت شبانه‌روزی مشغول مطالعه کیفرخواست و اتهام‌ها بوده‌ام، بر این باورم که بدون درنظرگرفتن حواشی سیاسی و جنجال‌های رسانه‌ای، اگر در فضایی آرام و از بعد حقوقی و در چارچوب موازین آیین دادرسی عادلانه و با درنظرگرفتن حق دفاع متهم، پرونده بررسی شود و در مواردی که لازم به احراز واقعیت است، از کارشناسان خبره و بی‌طرف حقوق بین‌الملل استفاده شود و از سوی دیگر ظرف زمانی اتهام‌های وارد و شرایط و محدودیت‌های متأثر از تحریم در نظر گرفته شود، رأی نهایی و مسیر پرونده به شکل دیگری نسبت به فضای امروز خواهد بود. به نظر می‌رسد در برخی موارد تخصصی‌بودن موضوعات و آگاهی‌نداشتن برخی افراد و برداشت‌های غیرحقوقی‌ای که رخ داده، در موارد تخصصی مانند بانکی، بازرگانی و بین‌المللی، ابهام‌هایی را برای برخی مقامات به وجود آورده است که به این ابهام‌ها وصف کیفری داده‌اند. آنچه در روز شنبه به‌عنوان کیفرخواست علیه موکلی قرائت می‌شود، صرفا ادعانامه‌ای است از سوی مرجع تحقیق که دادگاه درباره صحت و سقم آن اظهارنظر خواهد کرد. مطمئنم اگر پرونده از این موج و فضای سنگین سیاسی، خلاصی پیدا کند و واقعا به‌عنوان یک «کیس» حقوقی بررسی بشود و در واقع نگاه تصمیم‌گیر پرونده بی‌طرف و تخصصی باشد که من احساس می‌کنم این‌طور هست، به یقین نتیجه با آنچه در لسان برخی رجل سیاسی و حتی برخی دوستان رسانه‌ای مانند شخص شما مطرح است، متفاوت خواهد بود.

من نگاه خاصی ندارم. دعوایی هم با شما ندارم. اتهام موکل شما مشخص است. بابک زنجانی در شرایطی که کشور دچار تحریم شده بود توسط برخی دولتمردان گذشته به رانت فروش نفت دست پیدا می‌کند. بخش عمده‌ای از مبالغ فروش نفت یعنی چیزی حدود دومیلیاردو ۶۵۰ میلیون یورو آن را هم به خزانه واریز نمی‌کند. شما اکنون از چه چیزی دفاع می‌کنید؟ اصولا در دادگاه استراتژی دفاعی شما چه خواهد بود؟

استراتژی دفاع از موکل، در دادگاه و به وقت مقتضی مشخص خواهد شد. یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که وکلا می‌توانند به مقام محترم قضائی برای کشف حقیقت کمک کنند، این است که نقایص و انتقاداتی را که به کیفرخواست وارد است، به اطلاع قاضی محترم برساند. این استراتژی دفاعی من خواهد بود.

اینکه دلایل و مستندات اتهامات وارده تا چه اندازه موجه و محکم است، مورد دیگر خواهد بود. آیا اساسا به دفاعیات موکل در مرحله دادسرا توجه کافی شده است؟ آیا مقام محترم تحقیق به همان اندازه که دغدغه جمع‌آوری اسناد علیه متهم را داشته، به ادله موجود له او نیز توجه کرده است؟ آیا براساس استانداردهای متعارف و شناخته‌شده در زمینه حقوق بین‌الملل بانکی و حقوق تجارت بین‌الملل واقعا جعل اسناد بانکی صورت گرفته است؟ آیا این اتهام‌ها تاکنون مستحضر به نظر کارشناسان مستقل دادگستری شده است؟ مرز باریک بین یک بدهکار و مجرم با احراز سوءنیت مجرمانه به‌درستی تشخیص داده شده است؟ اساسا ملبس‌کردن برخی افعال به لباس کیفری، درحالی‌که در صورت اثبات، دارای ماهیت حقوقی است، صورت پذیرفته است؟ ما تلاش می‌کنیم این موارد را در معیت دادگاه قرار دهیم تا به آن پاسخ داده شود. درعین‌حال بعد از دو سال، اتهام‌های یک‌طرفه، ما هم بتوانیم حرف بزنیم. تریبونی در اختیار داشته باشیم که بی‌طرفانه به دفاعیات ما گوش فرادهند و تصمیم بگیرند. تفاوت بین دادسرا و دادگاه همین است.

اکنون شما به‌عنوان وکیل و آقای بابک زنجانی به‌عنوان موکل می‌پذیرید که او حدود دومیلیاردو ۶۵۰ میلیون یورو به وزارت نفت بدهکار است؟

اجازه بدهید من پاسخ این سؤال را در دادگاه بدهم. اکنون بله و خیر گفتن من ممکن است باعث حاشیه‌هایی شود.

در دادگاه که قطعا باید پاسخ دهید، اما چون خودتان الان گفتید تفاوت میان بدهکار و مجرم، سؤال کردم که ببینم اصل بدهی را قبول دارید یا خیر؟

نکته اینجاست که در واقع ادعا می‌شود زنجانی پول یا نفتی را دریافت کرده که مبالغ عودت داده نشده است. اینکه این صحت دارد یا خیر، تشخیصش با دادگاه است و مباحث حقوقی پیچیده خود را دارد، اما فرض بر اینکه این ادعا صحت دارد و آقای زنجانی این مبلغ را بدهکار است، اکنون سؤال این است که سیاست ما از روز اول این بوده که ابتدا مطالبات را وصول کنیم؟ به عبارتی هدف، استیفای حقوق بیت‌المال بوده یا سیاست تنبیهی و مجازاتی را در پیش بگیریم که متهم را به سزای اعمالش برسانیم یا اینکه موضوع فراتر از این است. من یک شهروند ایرانی هستم و اگر بیش از وزیر نفت یا هرکدام از دولتمردان دغدغه منافع ملی و حفظ حقوق بیت‌المال را نداشته باشم، کمتر از آنان هم نیستم.

این هم یک ادعاست. من هم می‌توانم همین ادعا را مطرح کنم، اما در عمل به‌گونه‌ای دیگر رفتار کنم. منظورم شما نیستید، در دولت سابق افرادی بودند که شبیه همین مدعیات را مطرح می‌کردند و از پاک‌دستی دم می‌زدند، اما در عمل دیدیم که نتیجه کار چه شد.

در این میان اتفاق‌هایی رخ داده که من به بسیاری مسائل شک کرده‌ام. من در این پرونده مواردی دیدم که دغدغه اصلی وصول مطالبات نیست. شاید برخی چندان مایل نیستند مطالبات به این زودی وصول شود یا به عبارتی دیگر مایل نیستند این پرونده به سرانجام برسد. از هر دو جناح سیاسی هم هستند. درواقع مفتوح‌بودن پرونده زنجانی این امکان را به برخی می‌دهد که با این کارت بازی سیاسی کنند. به‌خصوص اینکه انتخابات مجلس در پیش است. این قابلیت وجود دارد که بابک زنجانی را به گروه و جناح خاص سیاسی منتسب کنند. بابک زنجانی تحت فشار قرار گرفته تا یک طرف، طرف دیگر را مورد حمله قرار دهد. من به هیچ‌کدام از جریانات سیاسی کشور وابسته نیستم و با آنان ارتباطی ندارم...

یعنی شما تصور می‌کنید که او فردی فراجناحی و غیرسیاسی است؟ بالاخره یک تفکر و جریان خاص که تحریم را کاغذپاره می‌خواند و باعث وضع آن تحریم‌ها شد به بابک زنجانی امکان و عرصه ورود به این نوع فعالیت‌ها را داده است. من به شخصیت حقوقی و علمی شما احترام بسیاری می‌گذارم، اما فراموش هم نمی‌کنم که بابک زنجانی در چه شرایط و توسط چه کسانی تبدیل به بابک زنجانی شد.

ببینید. من از روندی که در این ۲۲ ماه حاکم بوده، صحبت می‌کنم. فضای سیاسی کشور بسیار روی این پرونده مؤثر است. برخی تصور می‌کنند، می‌شود این پرونده را مفتوح گذاشت تا به امیال سیاسی خود رسید. رسانه و تریبون هم در اختیار دارند و به راحتی می‌توانند آن فضای خاصی که می‌خواهند، ایجاد کنند و افکار عمومی را هم هدایت کنند. خیلی هم دغدغه اجرای عدالت و حق بیت‌المال را ندارند. بعضی اظهارنظرهایی که می‌بینم این امر را به من اثبات می‌کند. ما قبلا گفتیم امکان تسریع در بازپرداخت مبلغ مورد ادعا وجود دارد. این موضوعی محرمانه است که بیش از این نمی‌توانم در موردش توضیح دهم. این را به وزارت نفت اطلاع دادیم و دادگاه هم در جریان کم و کیف قضایا هست.

ادامه در صفحه ۷

روزشمار یک پرونده

بابک زنجانی از بازداشت تاکنون

• محسنی‌اژه‌ای، دادستان کل کشور: زنجانی بازداشت شد. (۹ دی ۹۲)

• منصور حقیقت‌پور، نماینده مجلس: بابک زنجانی در سایه تحریم و با کمک اسفندیار رحیم‌مشایی، رئیس دفتر رئیس‌جمهوری سابق امکان فروش و جابه‌جایی نفت را پیدا کرد. (۲۲ دی ۹۲)

• اکبر ترکان: قبول‌نداشتن قانون، قبول‌نداشتن مقررات، قبول‌نداشتن نظم و انضباط موجب می‌شود که نه یک بابک زنجانی بلکه «بابکان» پدید بیاید. (۲۲ دی ۹۲)

• منصور معظمی معاون وزیر نفت: استفاده از روش‌های غیرمتعارف در بازار فروش نفت، باعث بروز مشکل و ظاهرشدن افراد مشابه بابک زنجانی خواهد شد. (۲۳ دی ۹۲)

• محسنی‌اژه‌ای: فهرست اموال و دارایی‌های بابک زنجانی را به وزارت نفت داده‌ایم و منتظر تصمیم آنها هستیم. (۱۴ بهمن ۹۲)

• احمد توکلی: اموال بابک زنجانی شناسایی و کنترل شده که امیدواریم منافع ملت استیفا شود. (۲۲ بهمن ۹۲)

• عزت‌الله یوسفیان‌ملا، نماینده مجلس: بدهی‌های بابک زنجانی که تاکنون افشا شده، بیش از دومیلیارد و ۳۰۰میلیون یورو است. (۱۵ اسفند ۹۲)

• محمدعلی پورمختار: بازداشت زنجانی تنها به‌خاطر بدهی بوده و در صورت پرداخت بدهی‌ها آزاد می‌شود. (۲۰ اردیبهشت ۹۳)

• پورمحمدی، وزیر دادگستری: در بازجویی‌ها، بابک زنجانی همکاری خوبی آنچنان نداشته است و اموال شناسایی‌شده از او در داخل کشور جواب‌گوی بدهی‌های او نیست. (۲۴ اردیبهشت ۹۳)

• محسنی‌اژه‌ای: شناسایی اموال زنجانی ادامه دارد و هنوز تمام نشده است. (۰۲ تیر ۱۳۹۳)

• بیژن زنگنه: اموال زنجانی شامل خودرو، هواپیما، زمین و هتل است که به درد وزارت نفت نمی‌خورد. تمام اموال او نیز، حتی ۴۰ درصد از بدهی وزارت نفت نمی‌شود. (۲۰ تیر ۹۳)

• جهانگیر، رئیس سازمان زندان‌ها: زنجانی در سلول انفرادی زندان اوین است. (۲۱ تیر ۹۳)

• پورمحمدی، وزیر دادگستری: اگر واقعا پول نقدی در کار نباشد، ما مجبوریم به لنگ کفش در بیابان هم بسنده کنیم و این اموال را بگیریم. (۳ مرداد ۹۳)

• مصطفی پورمحمدی: تاکنون شش‌میلیارد و ۵۰۰میلیون تومان از بدهی بابک زنجانی بازگردانده شده است. (۳ شهریور ۱۳۹۳)

• بیژن زنگنه: ادعای یک خارجی برای تسویه بدهی بابک زنجانی دروغ و این حرفی است که او و همراهانش مطرح می‌کنند. (۹ شهریور ۹۳)

• امیرعباس سلطانی، نماینده مجلس: زنجانی ۱۳هزارمیلیارد تومان بالا کشیده است، حالا شما حساب کنید سودش در این اوضاع چقدر است و چقدر به کشور و مردم ضربه خورده است. (۶ مهر ۹۳)

• امیرعباس سلطانی، نماینده مجلس: زنجانی در وزارت‌خانه‌های دولت قطعا موردحمایت قرار می‌گرفته و در هر پست دولتی همراه داشته است. چهار عضو کابینه دولت قبلی؛ آقای حسینی وزیر اقتصاد و دارایی، آقای قاسمی وزیر نفت، آقای مصلحی وزیر اطلاعات و آقای بهمنی رئیس کل بانک مرکزی، زنجانی را تأیید کرده‌اند و با این تأییدها پول در اختیار او گذاشته شده است. (۸ مهر ۹۳)

• محسنی‌اژه‌ای: تاکنون اموال قابل‌توجهی از متهم این پرونده شناسایی شده و کارشناسان در حال قیمت‌گذاری و کارشناسی هستند. (۲۴ فروردین ۹۴)

• بیژن زنگنه: بابک زنجانی بیش از دومیلیون و ۷۰۰هزار دلار از پول نفت را پس نداده و به نظر من از اول هم قصد نداشته که پس بدهد. وی فعلا در بازداشت است و قوه قضائیه و دادستانی در حال پیگیری این موضوع هستند. (۲۵ فروردین ۹۴)

• اسحاق جهانگیری: پشت پرده پرونده زنجانی هم باید معلوم شود که این شخص چگونه وارد سیستم شد. (۷ اردیبهشت ۹۴)

• بابک زنجانی لغو تحریم شد (۲۳ تیر ۹۴)

• جهانگیری: زنجانی با گردن‌کلفتی نمی‌گوید پول‌ها کجاست. (۱ مرداد ۹۴)

• امیرعباس سلطانی: اموال گمشده بابک زنجانی نزد رضا ضراب است. (۲۷ مرداد ۹۴)

• اکبر ترکان: بابک زنجانی یک آدم نیست، یک جریان است. مگر به قول آقای زنگنه ممکن است میلیاردها دلار نفت خام را تحویل یک آدم یک‌لاقبا بدهند؟! (۲۲ شهریور ۹۴)

• محسنی‌اژه‌ای: تشخیص علنی یا غیرعلنی‌بودن دادگاه زنجانی برعهده قاضی است. (۲۹ شهریور ۹۴)